

Mørketider: Med to blodige kriger i verden, der barn lider og dør, er det urettferdig og virker meningsløst at vi i Norge, og på lille Skåtøy, suller uanfektet med våre gjøremål og gleder i hverdagen.

Med vinter og jul like om hjørnet er kanskje det å glede seg over at vi og våre nærmeste har det bra likevel det beste vi kan gjøre? *Tor D*

November 2023 nr 150

Skåtøy Flaskepost

epost: skatoy.flaskepost@gmail.com
mobil: 90678830

Skåtøy – Sangpoetenes møtsted

Viseklubben vår startet i år 2000.

Den første intimkonsert fant sted på kafeen desember samme år – Cornelisviser fremført av hans eks. kone Anita Strandell med Stefan Lindner på gitar.

"Noe slikt trodde jeg aldri jeg skulle få oppleve på Skåtøy" – slik falt ordene i røykepausen fra Skåtøys "grand old man den gangen, Lars Bråtane".

I årene etter tok Skåtøyfolk del i, og fikk oppleve, en uforglemmelig seilas i sang og poesi etter trubadur og lærer Alf Cranners tydelige oppstakede kurs for konserter og festival på Skåtøy.

Både festival og Alf har nå gått inn i historien, og med Skåtøy kafe igjen trygt forankret på lokale hender var det ikke

lenger behov for en uavhengig konsertarrangør i form av en viseklubb.

Formelt tok derfor seilasen med Skåtøy – Sangpoetenes møtsted slutt da et forsinket årsmøte i sommer besluttet å avvikle viseklubben.

Samtidig ble Sangpoetenes tradisjonelle årsmøtekonserter utsatt til utpå høsten.

Intimkonserten på kafeen fredag 3.11, med Stian Vågen Nilsen, ble derfor den aller siste konserten med viseklubben, Skåtøy – Sangpoetenes møtsted, som arrangør.

Det var derfor ekstra hyggelig med fullsatt kafe denne avskjeldskvelden, og trubaduren – han skuffet oss ikke.

Skåtøypublikum ble i sin tid formanet og opplært av Alf Cranner i hvordan artister skal respekteres og tas imot når de opptre hos oss. Igjen viste publikum seg fra sin beste side – slikt smitter over på artisten og resulterer i en god opplevelse for alle. Konseptet med en trubadur med sitt instrument alene på en scene, velsignet fritt for pyroteknikk, lysshow og massiv elektronisk lyd, gjør

at publikum får en spesiell nærhet til både tekst og virtuos spille glede.

(En trubadur alene på en scene var trolig også det Alf Cranner hadde i tankene da han tegnet sangpoetenes logo, der Skåtøy er plassert under 6 strenger i gitarens lyd hull).

Opp gjennom årene har vi på Skåtøy erfart dette mange ganger, og det hersker ingen tvil om at konserten Stian ga oss denne kvelden, føyer seg pent inn i rekken av gode opplevelser.

Alt i alt en verdig avslutning for Skåtøy – Sangpoetenes møtested.

Etterskrift

Om sangpoetene

Fortellinger om Rocambole, en hardbarket og modig romanhelt ble til en ny sjanger krimlitteratur på 1800 tallet og sjangeren lever ennå i beste velgående.

En mye senere boktittel: "Men Rocambole var ikke død" gled inn i språket vårt, og betyr vel at man skal aldri avskrive noe for tidlig?

Derfor skal vårt godt innarbeidede varemerke i kultur-Norge, "Skåtøy – Sangpoetenes møtested", videreføres ved en komite av samme navn under Skåtøy Vels paraply.

Konsertarrangører på Skåtøy er nå kafeen, kirken og Lokalet. Alle tre er nå heldigvis godt forankret i lokalmiljøet, og det trenges ikke lenger en viseklubb som en fjerde konsertarrangør. Men tanken om videreføring er å bruke sangpoetens opparbeidede kunnskap, og gode navn og rykte, til å gjennomføre spesielle konsertprosjekter, gjerne i samarbeid med andre.

En komite "Skåtøy – Sangpoetenes møtested" under en ideell organisasjon, kan søke privat og offentlig støtte for å finansiere dette (F. eks på samme måte som ved Alf Cranners minnekonsert ble organisert og gjennomført i 2022).

Om Stian Vågen Nilsen

Mange vet at Stian er en meget allsidig og god gitarist, men fremføring av hans egne viser har så langt kun vært mulig å høre på Skåtøy. På konserten vekslet han, annenhver gang, mellom egne viser og andre sanger.

Vi fikk blant annet høre viser, ballader og sanger av Beatles, Cranner, Simon and Garfunkel, i tillegg til hans egne viser. Blant de mange høydepunkter på konserten velger jeg å nevne hans egen vise om "Darefjell", og en imponerende jazzpreget gitararrangement av Alfs Løvetannsvise – det er bare å glede seg til neste konsert.

Jeg kan trøste dere som gikk glipp av denne konserten, at det blir en ny lanseringskonsert med Stian på Skåtøy kafe når han slipper sin nye plate neste år.

Plateutgivelsen er godt forankret på Skåtøy der Sangpoetene, Kafeen og Rigmor Bakketuns minnefond også støtter plateutgivelsen økonomisk.

Tor D

Marinbiologi – fakta eller et fatamorgana?

I løpet av en drøy generasjon har vi kystfolk, her og i Oslofjorden, erfart et helt ufattelig marinbiologisk tap av natur. Vår livskvalitet, kunnskap og tradisjon, samt den glede, nytte og rekreasjon det er å kunne høste litt av havets overflod er rått og brutalt redusert.

Havet dekker 70% av jordoverflaten og inneholder anslagsvis 70% av alt jordisk liv.

Det styrer de meteorologiske prosesser alt liv er helt avhengige av.

Planeten vår burde derfor egentlig hete «Havet», tatt i betraktning av dets areal og betydning det har for alt liv på jorden.

På land.

Hadde tilsvarende endringer skjedd på landjorda ville politikere, forskere og folk flest trolig stått på barrikadene for lenge siden og slåss for å redde naturen. På landjorda har vi alle bedre kunnskap om økosystemer og disse er lettere å observere der, enn de som er under vann.

Dermed er det lettere å iverksette tiltak for å hindre og for å reparere skader på natur. Det er også slik at en god del enkle tiltak kan gjøres lokalt og disse kan gi raske lokale resultater. F. eks. slutter vi å klippe plen og slår av utelys

får innsektene det bedre og bestanden vil øke.

Langs kysten

På vår kyst forsvant torsken omtrent samtidig som selbestanden økte. Lokale fiskere dro sine garn der kun fiskehodene sto igjen etter selen hadde forsynt seg – fiskere kystfolk, inklusive undertegnede, ga selvfølgelig selen skylda.

Senere forsket en marinbiolog her lokalt på selens diett ved å undersøke selekskrementer, og rapporten konkluderte med å frikjenne sel som torske-spiser, den spiste heller øyepål, eller sypike på Skåtøysk.

(Jeg mener konklusjonen var feil av den enkle grunn at torsken da allerede var borte fra våre farvann, og rapporten var en ren fornærmelse mot fiskere som få år tidligere kun fikk torskehoder i garna sine).

Slik holder vi på – kystfolk, fiskere og forskere, på mange forskjellig vis, med forsøk på å forklare de drastiske endringene som skjer i havet nær oss.

Siste nytt fra Dønvikbukta

I løpet av de siste årene har også den overflod av blåskjell vi høstet fra i bukta forsvunnet - en delikatesse for bryggermat på vårparten, og ikke minst, lettvinnt agn for barn og barnebarns krabbefiske.

Samtidig observerer jeg at rur også er nesten borte. Blåskjell og rur lever av planteplankton som befinner seg nederst i næringskjeden og svever fritt i vannmassene. Strandsnegler er også nesten borte, også de beiter langt nede i næringskjeden, blant annet på algevekst på svabergene våre.

For en forståelse påer er det da nærliggende å tro at noe er grunnleggende galt med vannkvaliteten i Skagerrak?

Forskningen konstaterer en nedgang i planteplankton som forklares med reduserte utslipp av nitrogen (reduert forurensing) av Oslofjorden?

Samtidig bekrefter forskning at det er for store nitrogenutslipp, som fører til død sjøbunn i store deler av Oslofjordområdet?

Mye tyder på at hverken synsere, fiskere eller forskere har god nok kunnskap til å forstå havets økosystem for å kunne forklare alle de marinbiologiske problemer vi nå observerer.

Bryggerforskning

En plast kulefender med enden ned i sjøen fikk henge på en båt som lå stille ved brygga fra tidlig på sommeren og til november. Til min forbauselse var den begrodd av et 5 cm tykt lag med små blåskjell, mens på svaberg og steiner i sjøen noen meter unna fantes det ikke et 3

blåskjell å se, ei heller andre steder i skjærgården?

Forståsegpåeren konstaterer følgende:

På tross av det er få blåskjell igjen er det tydeligvis nok blåskjellyngel i de frie vannmassene til at en koloni slår seg til på en plastfender, men hvorfor er det ikke yngel på fjell og stein?

Det er tilsynelatende også nok planteplankton i sjøen, for blåskjellene på fenderen vokser og ser friske og fine ut?

Synet av den lille blåskjellkolonien på fenderen får meg til å tenke på det vi lokalt kalte «skjælbremmen».

Millioner av blåskjell, i et belte i vannkanten, var hvert år å se på fjellgrunn på alle holmer og skjær. På tur i skjærgården så vi at denne bremsen i alle fall var mat for flokker av ærfugl, men også

for taskekrabbe som vi så beite på bremsen når vi om natta plukket krabbe i lyset fra petromax-lampa.

Kan det tenkes at fravær av blåskjell og rur har noe med strandsnegler å gjøre. Strandsneglene beiter jo vekk algevekst på fjellgrunn, og med sleipe alger på fjellgrunn klarer kanskje ikke blåskjell og rur å feste seg?

Jeg har ingen tro på den teorien heller, men innser tydeligere og tydeligere at menneskeheten samlet sett på ingen måte har nok kunnskap til å forstå, forklare og gjøre tiltak for å hindre at vi ødelegger havets økosystemer.

Alle verdens hav henger jo sammen i et stort hav, og havenes økosystemer kan derfor også ses på som kun et gigantisk felles marint økosystem, der alt henger sammen med alt.

For alt jeg vet kan derfor blåskjellfenomener på fendre i Dønvikbukta like gjerne ha sammenheng med endrede isforhold i Antarktis?

Mye tyder på at hverken kystfolk, fiskere eller marinbiologer har nok kunnskap til å forstå det som foregår i havet. Og det jeg måtte gjøre av lokale tiltak nede ved brygga gir i alle fall ingen synlige lokale resultater.

Det er åpenbart at problemene i havet er globale, og at vi mangler kunnskap og derfor ikke evner å løse dette.

Derfor synes jeg at at de drastiske raske endringer ved brygga og i havet nær oss vi ser nå for tiden er skremmende å tenke på for vår fremtid.

Tor D

Grønne Havet

Parsellhagen på Skåtøy nærmer seg nå 10 år. Det er lagt ned mye arbeid der, og parselldyrkerne har skaffet seg mat på bordet. Om «timelønna» for småskala dyrking blir lav, er verdien av livskvalitet stor med mye ny kunnskap og ikke minst glede og sosialt samvær.

Enkelte har vært med fra starten av, skolen fikk etter hvert sin parsell, mens andre «bønder in spe» har kommet og gått. Det meldes at det fremdeles er noe ledig dyrkingsland der, dersom noen ønsker å prøve seg!

Blir det litt overskudd av grønnsaker og bær, legges dette ut for salg til fastboende og sommergjester, og dette er populært og ettertraktet. Grønne Havet ligger i veikanten som leder inn til et mye brukt turområde. Både fastboende og sommergjester stopper opp, studerer parsellene og skravler i vei med de som dyrker der. Slik har dette dugnadstiltaket for kortreist mat blitt til en plass som er til glede, nytte og hygge for mange som bor, ferierer og ferdes på Skåtøy.

Foto
Trond Sødal

Bildene over er fra 8. mars, 24. mai, 13. juni og 25 juli. Som dere ser er det ikke rart at forbi passerende ofte sier at de gleder seg over det de ser av åkerlapper, bærbusker og blomster. Tilslutt blir mat høstet og gravd opp av jorda og den gleden dette er for små barn er ubetalelig og kan ikke måles i penger.

Det skjer på Skåtøy

Skåtøy Kafe

Kafeen er nå høståpen i helgene

Fredag fra 15 til 21 (Vi serverer pizza)
Lørdag fra 12 til 21 (Kjøkken - 13 til 18)
Søndag fra 12 til 18 (Kjøkken - 13 til 17)
NB!!!! sjekk hjemmeside for endringer

NB! Lø 25/11 stengt pga. julebord og **Sø 26/11** stengt (ref arr. Lokalet)

Velkommen

Følg kafeen på **Facebook** og **Instagram** for endringer, meny og ting som dukker opp.

Lø 25. nov har kafeen julebord. (Det er fremdeles noen ledige plasser)

Info om priser, meny og detaljer finner du på nett.

Møteplassen Skåtøy kafe.

Kafeen ønsker innspill fra oss innfødte og andre Skåtøyvenner om temaer, arrangementer og aktiviteter som kan bidra til at kafeen blir vår møteplass hele året.

Tor D

Velkommen til Huskestua på Lokalet mandag 4.des kl 17.00

Styret

Andre helårs tilbud, klikk på **blå tekst**)

Filtmakeriet på Skåtøy May Hvistendal (se hjemmeside)

Catering Solutions Helleseng (se hjemmeside)

Eidkilen Bakeri (se facebook, sesongdrift)

Sjekk hjemmeside for detaljer: www.skatoiyfarta.no

Sjekk på nett? Tidligere Flaskeposter?

Skole?

Skåtøy Kirke

Gudstjenester i Skåtøy kirke.

Søndag 10. desember. Luciagudstjeneste kl.1130.

Prest: Pål Wirkola. Organist: Robert Czyz
Offer til menighetsarbeidet.

Søndag 24. desember. Julegudstjeneste kl.1400

Prest: Trond Engnes. Organist: Jorunn Myre
Offer til: Kirkens Nødhjelp

Velkommen Skåtøy menighetsråd!

Lokalet på Skåtøy - høstprogram (følg med på Facebook?)

Julemesse - 26.november.

Hvem liker vel ikke erteresuppe og skikkelig god julestemning?

Vi har gleden av å arrangere den årlige julemessa

søndag 26.november kl. 12:00-16:00 på Lokalet.

Salg av diverse håndverk, julekaker, erteresuppe, risgrøt m.m.

Dersom noen ønsker å selge sitt så er det bare å møte opp og få et «salgsbord».

Det blir såklart lodd- og åresalg med flotte premier!

Kjære alle!

Vi inviterer til **alternativ julemiddag lørdag 2.desember** på Lokalet.

Jan Craner lager thaimat til oss.

Påmelding til Kristin (971 44 844) innen mandag 27.november, prisen er 280kr per person og inkluderer middag, kaffe og dessert.

døren åpner klokken 17:00

27.januar.2024, håper vi på å stille i stand til fest, det blir konsert/pubkveld. Mer info kommer.

Hilsen styret i Stiftelsen Skåtøylokalet